

2.

3.

4.

1.

16. og 17. Bjørnen: Dyrenes konge og kongenes dyr

Bjørnen er stor, sterk og farlig. Den er også det ville dyret som har størst likhetstrekk med oss mennesker. Den kan gå på to bein, svinger med armene mens den går og har den samme runde hodeformen som oss.

I det førkristne Skandinavia var bjørnen kongens og høvdingens dyr – en ensom og majestetisk skikkelse med enorme krefter som i raseri kunne ødelegge alt og alle rundt seg.

Bjørnen var *fylgja*, det vil si følgedyr, for de største heltene. Bjørnekrigerne, berserkene, var Odins egne krigere.

I monteret

Nederst til høyre:

Denne lille bjørnen er skåret av et stykke rav av en dyktig og oppfinnsom kunstner. Kanskje ble den brukt som hengesmykke; en lykke-bjørn som ga eieren stryke, men sikkert også glede.

1. Ravbjørn. Øvre Haugsten, Råde, Viken (Østfold). C4033

Øverst:

To iltre ravdyr jager etter sine egne haler; kunstneren har fanget dyenes fandenivoldsk energi. Figurene ble trolig laget engang på 800-tallet. Rav er forsteinet harpiks, som er vasket opp fra havet og finnes langs kysten av Danmark og de baltiske landene. Rav var kjent for sine vakre farger men også sine magiske egenskaper. Gnir du på rav, blir den elektrisk ladet, og trekker til seg små lette ting på «magisk vis».

2. Ravfigur. Ukjent gård, Inderøy, Trøndelag C315

3. Ravfigur. Ukjent gård, Aurskog Høland, Viking (Akershus) C3081

Nederst til venstre:

Spor etter virkelige bjørner finnes i graver fra eldre jernalderen. Rester av pels og klør forteller at den døde kan ha ligget på, eller rullet i, et bjørneskinn. Ble den døde kremert, kan vi finne bjørneklørne blant de brente beinene som ble samlet opp fra likbålet.

4. Bjørneklør fra Hunn, Borge, Viken (Østfold). C28986 c- g

Monter 17

Kopi av ravbjørnen som sees i originalen i Monter 16. Laget av Morten Kutschera.